Проців Олег

кандидат наук з державного управління,
головний спеціаліст, Івано-Франківське обласне
управління лісового та мисливського
господарства
м. Івано-Франківськ

Особливості організації сектору мисливського господарства Івано-Франківської області

Мисливством в Івано-Франківській області станом на 01.08.2017 року займаються 53 мисливські господарства на площі 721,6 тис. га, з яких: 14 державних лісогосподарських підприємств (лісгоспів) – на площі 258,0 тис. га (36 % всіх угідь області), 16 районних організацій УТМР – на площі 292,3 тис. га (40 %), 22 підприємства інших форм власності – на площі 171,3 тис. га (24 %). Слід відмітити, що через недосконалість законодавства в частині надання у користування мисливських угідь та його правозастосування різко зменшилась площа мисливських угідь, що негативно впливає на ефективність мисливського господарства в області. Якщо в 1990 році площа мисливських угідь в області становила 1161 тис. га, то на цей час вона зменшилась на 440 тис. га. Якщо у розвинутих країнах Європи площа мисливських угідь становить біля 90% від загальної площі країни, то в області площа мисливських угідь займає лише 52% її території. Недосконалість чинного мисливського законодавства полягає в тому, що ведення мисливського господарства може здійснюватись на площі не меншій, як 3 тис. га, але не визначає вимогу щодо її цілісності. Це призвело до того, що мисливські господарства складаються з багатьох земельних ділянок, які між собою не межують. Цей факт унеможливлює не лише ефективне ведення мисливського господарства, але й доведення площі мисливських угідь до оптимальної. На цей час лише три ділянки з державного мисливського резерву загальною площею 34,3 тис. га можна надати в користування.

Аналіз основних економічних показників користувачів мисливських угідь області – надходжень, витрат, зайнятості працівників та оплати праці, дає можливість оцінити ефективність ведення мисливського господарства. Виявлено, що мисливське господарство області ведеться збитково. Зокрема, протягом 2011-2016 рр. найгірша окупність мисливського господарства в області була 25% (2012 р.), а найвища – 36,2 % (2015 р.). Слід відзначити, що лише на дещо вищому рівні в загальному ведеться господарство в Україні і становить біля 50 % окупності.

Різні групи користувачів мисливських угідь ведуть господарство з різною ефективністю. Умовно користувачів мисливських угідь поділено на три групи, а саме: лісогосподарські підприємства, які входять до системи управління Державного агентства лісових ресурсів України; користувачі мисливських угідь, які входять до системи управління Українського товариства мисливців та рибалок (УТМР); інші користувачі, які переважно представляють мисливські господарства приватної форми власності, мисливські товариства тощо. Економічний аналіз їхньої діяльності показав, що за досліджуваний період найменш ефективно ведуть мисливське господарство користувачі мисливських угідь, які входять до системи ДАЛР. Так, у 2012 році їхня окупність склала 8 % при загальнообласній – 25 %, і є втричі нижчою. За винятком 2011 року ефективність мисливського господарства державних лісогосподарських підприємств була найнижчою. Найефективніше мисливське господарство ведуть користувачі мисливських угідь УТМР, хоча жодного року досліджуваного періоду вони не досягли рентабельності. Найвищий показник досягнуто у 2015 р. – 84,9 % окупності. Найбільше збитків галузь зазнала у 2016 році (5810 тис. грн.), а найменше – у 2011 році (2734 тис. грн.).

Відповідно до вимог чинного законодавства користувачі мисливських угідь повинні сформувати єгерську службу. Найбільшу чисельність єгерської служби зафіксовано у 2015 році: один єгер в середньому обслуговував 4,6 тис. мисливських угідь, а найменше – у 2011 році (6,8 тис. га). Найбільше єгерів утримують користувачі мисливських угідь, які входять до групи «Інші». У 2015 та 2016 роках один єгер обслуговував лише 4,0 тис. га. Найменше єгерів

утримують користувачі мисливських угідь Українського товариства мисливців та рибалок. Так, в 2011 році один єгер обслуговував аж 8,8 тис. га, тобто, у два рази більше, ніж у користувачів групи «Інші». Слід відмітити, що найвищою середня заробітна плата спостерігається в користувачів мисливських угідь, які входять до системи Івано-Франківського обласного управління лісового та мисливського господарства. Враховуючи, що економічна ефективність цих господарств є найнижчою, тож продуктивність праці цих працівників є найнижчою.

Висновки

1. Встановлено, що мисливське господарство в Івано-Франківській області ведеться упродовж 2011-2016 рр. збитково. Найнижчий показник – 25 % окупності зафіксовано у 2012 році, а найвищий (38 %) – 2013 році. На дещо вищому рівні в загальному ведеться господарство в Україні – біля 50 % окупності.

2. Виявлено, що протягом 2011-2016 рр. найменш ефективно ведуть мисливське господарство користувачі мисливських угідь, які входять до системи ДАЛР. Так, у 2012 році окупність склала 8 % при загальнообласній – 25 %. За винятком 2011 року ефективність мисливського господарства державних лісогосподарських підприємств була найнижчою.

3. Аналіз показав, що найефективніше мисливське господарство ведуть користувачі мисливських угідь УТМР, хоча й вони протягом досліджуваного періоду не досягли рентабельності.

4. Виявлено, що аналогічна ефективність ведення мисливського господарства державними лісогосподарськими підприємствами спостерігається на загальнонаціональному рівні.

5. Встановлено, що чисельність єгерської служби на умовну одиницю мисливських угідь найвища у державних лісогосподарських підприємствах і єгері цих підприємств отримують найвищу заробітна плату. Однак, виходячи з дохідності, констатуємо, що продуктивність праці у них є найнижчою.

Проців О.Р. Особливості організації сектору мисливського господарства Івано-Франківської області // Ефективне функціонування екологічно стабільних територій у контексті стратегії стійкого розвитку: агроекологічний, соціальний та економічний аспекти : матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 28 груд. 2017). – Полтава : ПДАА, 2017. – С. 91-94.